

L'estrena literària de Silvana Vogt

Silvana Vogt

La mecànica de l'aigua

Edicions de 1984, Barcelona, 2016

192 pàgs.

Els assedegats de noves veus literàries tenen, en el debut de Silvana Vogt (Morteros, Argentina, 1969), agosarat i prometedor, un motiu obligat d'alegria. La seva novel·la suposa una aportació enriquidora per a les nostres lletres, no solament perquè ens permet accedir a una mirada externa —argentina— sobre la nostra cultura, sinó també perquè l'autora adopta el català per a filtrar aquesta mirada en lloc de recórrer a la seva llengua materna. Són, els seus, uns primers passos molt personals que alhora recorden, inevitablement, el camí emprès per escriptors com Lucia Pietrelli, Pius Alibek o Najat El Hachmi, entre altres noms ja consolidats.

Deia Italo Calvino que el sentit últim a què remeten totes les narracions té una doble cara: la continuïtat de la vida i la inevitabilitat de la mort. *La mecànica de l'aigua* no n'és una excepció. Vera, una periodista argentina enemistada amb la Maga de Cortázar, tracta de construir-se el propi relat a Catalunya després d'abandonar el seu país natal, immers en el *corralito*. Hi va fent tombs, amb el seu entranyable company caní Kantiano, fins que coneix Eliseu Mussol, un editor català, atordit per les absències, que viu desencaixat els canvis que sacsegen el seu sector professional durant els anys dos mil. Tots dos tenen, en la literatura, la seva terra ferma, el seu recer contra la intempèrie, i és gràcies a això que estableixen una intensa relació mestre/deixeble. Vera neda contracorrent i Eliseu directament naufraga pel curs d'un riu ple d'esculls que fa venir a la ment Heràclit. El desenllaç fatal de la història, el rompent accelerat i tèrbol del riu, sembla fer irrecuperables les aigües, fins que aquella remor tímida, situada en una dimensió

temporal diferent a la dels personatges, que havia anat mostrant-se i amagant-se, apareix a les darreres pàgines decidida a contradir el filòsof presocràtic i ens insinua la clau de l'obra: «La memòria, com l'aigua, colpeja, rebota i torna amb la seva mecànica implacable [...] Colpeja, rebota i torna fins que trenca la pedra. I llisca...».

Un aspecte que podria haver estat més ben resolt és el protagonisme de mestre i deixeble, perquè el pretès equilibri no acaba de reeixir, malgrat que s'alternen les seues veus en capítols successius. De principi a fi, la figura femenina apareix millor perfilada que no pas la masculina i percebem que l'obra és, en realitat, un recorregut per l'exili interior de Vera. Potser és aquest el motiu que ha incitat lectors i algun crític a identificar la protagonista amb Vogt i, de retop, Eliseu Mussol amb Isidor Cònsul, a la memòria del qual apareix dedicat el llibre. Certament, és un entreteniment temptador, perquè el component autobiogràfic és acusat, més encara quan ha estat la mateixa autora qui ha revelat les vivències que pul·lulen, sigil·loses, per la ficció. Ara bé, reduir aquesta òpera *prima* a una mera autobiografia implica distorsionar-ne la lectura, perquè situa el focus en el lloc equivocat, però sobretot demostra que s'ignora l'essència de la mateixa literatura.

Silvana Vogt té clar el què, però sobretot s'obsessiona pel com. I encerta. El treball intens a què sotmet el text dóna un resultat ben meritori. És, de fet, allò que fa impactant i singular la novel·la des de la primera pàgina. L'autora aconsegueix elaborar una prosa punyent i continguda per a contar experiències que impliquen una càrrega emocional intensa, com la necessitat d'arrelar i de narrar-se en un entorn nou o el procés d'enfrontar-se al dolor per l'autèntica mort, que sempre és la de l'altre. Exhibeix també un domini de les tècniques de construcció literària poc habitual en els escriptors primerencs, plasmat en el ritme narratiu àgil, fins i tot trepidant en certs moments, que manté el lector expectant. Assoleix, encara, allò que molts altres persegueixen: fer que la novel·la sembli haver estat escrita a raig. Vogt s'exigeix més enllà del què i és per això que Vogt promet.